

การสังเคราะห์งานวิจัย: ทิศทางการออกแบบการวิจัยทางพระพุทธศาสนา เพื่อการพัฒนาองค์กร

Research Synthesis: Emerging Trend in Buddhist Research Design for the Development of Organization

ลำพอง กลมกุล

Lampong Klomkul

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

E-mail: lampong.klom@mcu.ac.th

Received: 15 กุมภาพันธ์ 2566; Revised 1 มีนาคม 2566; Accepted 15 มีนาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอทิศทางการออกแบบการวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาองค์กรด้วยวิธีการสังเคราะห์การวิจัย และเพื่อนำเสนอขั้นตอนของกระบวนการการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ผลการศึกษาพบว่า 1) การออกแบบการวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาองค์กรด้วยวิธีการสังเคราะห์การวิจัยนั้น วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ คือ การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ซึ่งเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ทำให้ได้ข้อค้นพบที่มีความลึกซึ้งมากกว่าที่ได้รับจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง เป็นวิธีการสังเคราะห์ที่เน้นความสำคัญของการสร้างประเด็นอุปมา และการแปลความหมาย 3 ลักษณะ คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา การแปลความหมายเชิงหักล้าง และการแปลความหมายเพื่อเสนอประเด็นโต้แย้ง และ 2) ขั้นตอนของกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान มี ๗ ขั้นตอน ประกอบด้วย คือ 1) ขั้นเริ่มต้น เริ่มจากระบุปัญหาวิจัย ศึกษาและสร้างกรอบแนวคิด 2) ขั้นตัดสินใจเลือกงานวิจัยมาสังเคราะห์ 3) ขั้นอ่านงานวิจัยเพื่อทำความเข้าใจ 4) ขั้นกำหนดกรอบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัย 5) ขั้นตีความหมาย เชื่อมโยง และเปรียบเทียบ 6) ขั้นสังเคราะห์ความหมาย และ 7) ขั้นสรุปและรายงานผลการสังเคราะห์ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความจำเป็นในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย, การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान, งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา

ABSTRACT

The purposes of this article were to propose emerging trend in Buddhist research design for the development of organization and to propose steps of conducting the process of qualitative research synthesis by using Meta-ethnography. The results showed that Meta-ethnography was the appropriate research approach in Buddhist research design in order to develop new body of knowledge. Findings of this research synthesis which emerged from multiple cases had more vividly than from each case. Three major strategies were used for the synthesis methodology and were focused on creating metaphors. There were reciprocal translations, refutational syntheses, and lines-of-argument syntheses. There were seven steps of qualitative synthesis process in Meta-ethnography which consisted of identify research problem for the first step, and continued with second step by making decision for research selection. The third step

was followed by reading and trying to understand all research papers. The fourth step was creating the conceptual framework of the correlation between each research paper and continued working on interpret, make connection and compare data for the fifth step. The sixth step was focused on the synthesis of interpretation. Lastly, summary and writing research report were used for the seventh step of conducting qualitative research synthesis by using Meta-ethnography.

Keywords: Research Synthesis, Meta-Ethnography, Buddhist Research

ปฐมบทว่าด้วยการสังเคราะห์งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา

บทความนี้มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นความรู้เชิงทฤษฎีให้กับท่านผู้อ่านที่เป็นนิสิต นักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา และเพื่อนำเสนอทิศทางการออกแบบการวิจัยทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจสำหรับการสร้างสรรค์งานวิจัยทางพระพุทธศาสนาให้ได้องค์ความรู้ใหม่และเพิ่มศักยภาพในการพัฒนางานวิจัยในระดับองค์กรเพื่อสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย และสอดคล้องกับปาฐกถาของพระพรหมบัณฑิต (ศ.ดร.) ที่ว่า “มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยต้องเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย คือ ต้องให้งานวิจัยเป็นส่วนของการศึกษาในระดับปริญญาตรี และในระดับบัณฑิตศึกษา นิสิตต้องทำวิจัยแบบเข้มข้นเพื่อสำเร็จการศึกษา และในระดับคณาจารย์จะต้องทำวิจัยเพื่อนำความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนและควรมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ” (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2557) และในปัจจุบันงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางของมหาวิทยาลัยและการให้ความสำคัญกับการวิจัยเป็นเรื่องต้น ๆ ของกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับนิสิต นักศึกษา

จากการศึกษารายงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนาโดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นการศึกษาปัญหาวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา คือ พระไตรปิฎก อาจมีปรากฏอยู่บ้างที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีการศึกษาเนื้อหาจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้ได้แนวคิดและทฤษฎีจากนั้นได้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่กำหนดปัญหาวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับสภาพสังคมปัจจุบัน แต่ผลงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ถูกผลิตออกมาอย่างต่อเนื่องใน ตัวแปรที่ซ้ำๆ กัน และมีประเด็นปัญหาวิจัยเดียวกันนั้น ควรที่ได้รับการนำมาเข้าสู่กระบวนการสังเคราะห์งานวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบใหม่ที่มีความลึกซึ้งมากกว่าที่ได้รับจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง

การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) หมายถึง เทคนิควิธีการวิจัยตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่นำผลการวิจัยจากหลายๆ เรื่องที่ศึกษาในประเด็นปัญหาวิจัยเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบ ทำให้ได้คำตอบตามปัญหาวิจัยที่ต้องการ ซึ่งมีลักษณะที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Light and Pillemer, 1984; Glass, McGaw and Smith, 1981; Mullen, 1989; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดยการสังเคราะห์งานวิจัยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ คือ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่องให้ข้อค้นพบแต่ละมุมของปรากฏการณ์ที่นักวิจัยต้องการศึกษา และผลลัพธ์ที่ได้จากการสังเคราะห์รวมกันจะมีความกว้างขวางและลุ่มลึกมากกว่าที่ได้รับจากผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยทั่วไปการสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) โดยมีเทคนิคที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน คือ การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-Analysis) คือ การวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (The analysis of analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้กระบวนการทางสถิติเข้ามาช่วยในการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปของผลการสังเคราะห์งานวิจัยในรูปขนาดอิทธิพล (Effect size) และคุณลักษณะงานวิจัย และประเภทที่สองคือการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Synthesis) โดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีระบบและมีความน่าเชื่อถือคือการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาณ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) และในปัจจุบันการสังเคราะห์งานวิจัยปรากฏให้เห็นอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะงานวิจัยในต่างประเทศ ได้แก่ งานวิจัยของ Britten and others

(2014) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ: การศึกษาจากตัวอย่างผลงาน” และ Wyatt, Harper and Weatherhead (2013) ได้ศึกษาเรื่อง “ประสบการณ์ของกลุ่มตระหนักรู้พื้นฐานการดูแลรักษาเป็นรายบุคคลด้านความกังวลทางจิตใจ : การสังเคราะห์อภิมาน” เป็นต้น แต่สำหรับประเทศไทยนั้น การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มเกิดขึ้นในกลุ่มนิสิตและคณาจารย์สาขาวิจัยการศึกษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อให้ได้ข้อค้นพบใหม่จากการศึกษาวิจัยหลายๆ เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา” เป็นต้น

จากการศึกษาตัวอย่างงานวิจัยและได้พิจารณาคุณลักษณะของงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาโดยส่วนใหญ่พบว่าป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานนั้น จึงน่าจะเป็นแนวทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ และที่สำคัญน่าจะเป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่จากปริมาณงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีจำนวนมากและหลากหลาย ดังนั้น ผู้เขียนจึงสนใจในการนำเสนอทิศทางการออกแบบการวิจัยด้วยการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบการสังเคราะห์งานวิจัยทางพระพุทธศาสนาอันจะสร้างมิติใหม่ของการวิจัยทางพระพุทธศาสนา และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาองค์กรซึ่งในที่นี้คือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยที่มีความหลากหลายในด้านวิถีวิทยาการวิจัย รวมทั้งเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของนิสิตและคณาจารย์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการสังเคราะห์งานวิจัยหลายๆ เรื่องที่มีการศึกษาในปัญหาวิจัยเดียวกัน แล้วจะทำให้ได้ข้อค้นพบใหม่ที่ที่น่าสนใจซึ่งจะเป็นอีกขั้นของการพัฒนางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เนื่องจากบทความนี้มุ่งเน้นนำเสนอแนวทางการพัฒนาและออกแบบการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ผู้เขียนจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการนำเสนอไว้ 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อนำเสนอทิศทางการออกแบบการวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาองค์กรด้วยวิธีการสังเคราะห์การวิจัย
2. เพื่อนำเสนอขั้นตอนของกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน

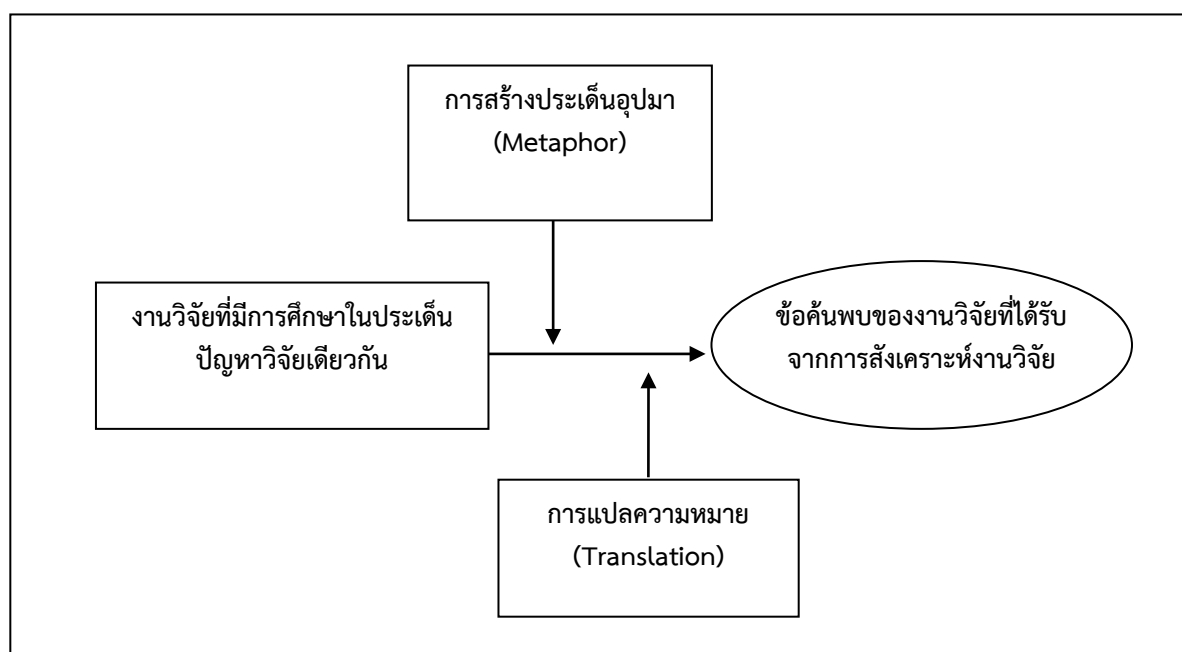
นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาองค์กร หมายถึง การพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในด้านการทำวิจัยสำหรับนิสิตและคณาจารย์ให้มีคุณภาพและมีการสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก

งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา หมายถึง ผลงานวิจัยที่อยู่ภายใต้สังกัดของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทั้งที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตวิทยาลัย ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ และผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์หรือได้นำเสนอในงานประชุมวิชาการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การสังเคราะห์งานวิจัยเกิดขึ้นจากการที่มีการผลิตงานวิจัยจำนวนมากโดยที่งานวิจัยเหล่านั้น ผู้วิจัยต่างก็สนใจในการศึกษาในปัญหาวิจัยเดียวกัน หรือตัวแปรเดียวกัน แต่มีการปรับเปลี่ยนเพียงบริบทของการวิจัย ฉะนั้น จึงมีงานวิจัยจำนวนมากน้อยที่ศึกษาตัวแปรเดียวกัน และผลวิจัยที่ได้รับบางครั้งก็มีความสอดคล้องกัน แต่ในบางกรณีก็ได้รับผลการวิจัยที่ขัดแย้งกัน ดังนั้น การสังเคราะห์งานวิจัย จึงเป็นวิถีวิทยาการวิจัยอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดข้อค้นพบใหม่จากการสังเคราะห์ และการแปลความหมายจากงานวิจัยในแต่ละเรื่องที่ผู้วิจัยได้เลือกมาศึกษา ดังนั้น ผู้เขียนจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาเพื่อนำเสนอการสังเคราะห์งานวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษา ผู้เขียนได้ศึกษาเกี่ยวกับทิศทางการวิจัยทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับบริบทของงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น วิธีวิทยาการวิจัยที่มีความเป็นไปได้และเป็นวิธีการวิจัยที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์จากผลงานวิจัยหลาย ๆ เล่มที่ได้มีการศึกษาในปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยผู้เขียนได้ศึกษาจากบทความและงานวิจัยที่มีการใช้การสังเคราะห์งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งได้ศึกษาผลงานวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นทั้งผลงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยที่ได้รับตีพิมพ์หรือนำเสนอในงานประชุมวิชาการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และได้ศึกษาตัวอย่างวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการสังเคราะห์ของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน

ผลการศึกษาและข้อสรุปของความรู้ที่ได้รับ

ในการนำเสนอผลการศึกษา ผู้เขียนได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ดังนี้

1. การออกแบบการวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาองค์กรด้วยวิธีการสังเคราะห์การวิจัย

1.1 การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้หรือตอบคำถามวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์ โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ มาวิเคราะห์และสรุปรวมสาระอย่างมีระบบ โดยที่วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีระบบและมีความน่าเชื่อถือ คือ การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน (Meta-Ethnography)

1.2 การออกแบบการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Design: SD) คือ การคัดเลือกผลงานวิจัยที่มีการศึกษาในประเด็นปัญหาวิจัยเดียวกัน และประเมินงานวิจัยที่ได้คัดเลือกประกอบด้วย 1) การกำหนดประเด็นประเมินงานวิจัย 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินงานวิจัย 3) ประเมินงานวิจัย และ 4) นำผลการประเมินงานวิจัยไปใช้ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Measurement Design: MD) โดยเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบประเมินงานวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และตารางที่ออกแบบเพื่อใช้ในการสังเคราะห์และ

แปลความหมาย (Translation) และขั้นตอนที่ 3 คือ การวิเคราะห์ผลการวิจัย (Analysis Design: AD) โดยที่วิธีการวิเคราะห์ตามการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอิมานนั้น เป็นการวิเคราะห์ที่มีระบบและเป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่เน้นความสำคัญของการสร้างประเด็นอุปมา (Metaphor) ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพของเหตุการณ์จากงานวิจัยของแต่ละเรื่อง

1.3 การแปลความหมายตามวิธีการวิเคราะห์ของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอิมาน

การแปลความหมาย (Translation) ของประเด็นที่นำมาสังเคราะห์ สามารถทำได้ 3 วิธี ดังนี้

1. การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) เป็นการแปลความหมายโดยนำประเด็นอุปมาจากงานวิจัยเรื่องหนึ่งไปเทียบเคียงกับงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งและแปลเทียบกลับไปกลับมา

2. การแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutational Translation) เป็นการแปลความหมายที่ใช้ในกรณีที่งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีข้อสรุปที่ต่างกันเกี่ยวกับข้อโต้แย้งในเรื่องเดียวกัน

3. การแปลความหมายเพื่อเสนอประเด็นโต้แย้ง (Build a line of argument) เป็นการแปลความหมายที่งานวิจัยทุกเรื่องมาเชื่อมโยงหาสาเหตุของการแปลความเทียบกลับไปกลับมาและผลการแปลความเชิงหักล้าง

ในการนำเสนอตัวอย่างการแปลความหมายของบทความนี้ ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการแปลความหมายจากการสังเคราะห์งานวิจัยในบริบททางการศึกษาของ บุษพา เมฆศรีทองคำ (2547) โดยได้ทำการศึกษาในเรื่องการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอิมานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาจากจำนวนงานวิจัยที่มาสังเคราะห์ทั้งหมด 10 เรื่อง โดยนำประเด็นอุปมาเพียงบางข้อความมาทำการแปลความหมาย มีรายละเอียด ดังนี้

ลักษณะที่ 1 วิธีการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา

เนื่องด้วยวิธีการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาเป็นวิธีการที่นำเอาประเด็นอุปมาซึ่งสะท้อนภาพเหตุการณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่ได้จากงานวิจัยแต่ละเรื่องไปใช้เปรียบเทียบกับประเด็นอุปมาในงานวิจัยเรื่องอื่นๆ เพื่อสังเคราะห์สรุปรวมประเด็นอุปมา และผู้วิจัยจึงสร้างประเด็นอุปมาสรุปขึ้นมาใหม่ซึ่งในที่นี้ คือ “ร่วมเสียสละเงินแรงงาน วัสดุสิ่งของและอุปกรณ์ต่างๆ ให้ทางโรงเรียน” ที่สะท้อนถึงภาพของเหตุการณ์ของงานวิจัยทุกเรื่องที่นำมาสังเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา

ประเด็นอุปมาจาก					สรุปประเด็นอุปมา
งานวิจัยเรื่องที่ 1	งานวิจัยเรื่องที่ 2	งานวิจัยเรื่องที่ 3	งานวิจัยเรื่องที่ 6	งานวิจัยเรื่องที่ 7	
“ต้องการเข้ามาบริจาคเครื่องถ่ายเอกสารอัตโนมัติที่มีราคาถึง ๑๕๐,๐๐๐ บาท”	“ผู้ใหญ่ยังมีส่วนร่วมลงมือลงแรงในการก่อสร้างถาวรวัตถุให้แก่โรงเรียน”	“ให้ความร่วมมือในเรื่องต่างๆ เต็มที่มีการบริจาคสิ่งของหรือเงินตลอดเวลา”	“ผมให้โต๊ะและเก้าอี้ที่ปูนครบูตให้ไปตั้งที่โรงเรียนกับคอมพิวเตอร์ที่ปั่นด้วยกระดาษอีก 1 ตัวไว้เวลาไปออกงาน”	“ชาวบ้านจะมาร่วมในขบวนแห่เทียนพร้อมกับร่วมบริจาคเงิน”	ร่วมเสียสละเงิน แรงงาน วัสดุสิ่งของ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทางโรงเรียน

ลักษณะที่ 2 วิธีการแปลความหมายเชิงหักล้าง

การแปลความหมายในลักษณะของวิธีการแปลความหมายเชิงหักล้างนั้นเป็นการจัดกลุ่มประเด็นอุปมาที่สะท้อนภาพเหตุการณ์ที่ตรงข้ามกันจากงานวิจัยแต่ละเรื่องแล้วนำประเด็นอุปมามาเปรียบเทียบแปลความหมายเชิงโต้แย้งหรือหักล้างเพื่อสรุปประเด็นอุปมาที่มีความแตกต่างกันเป็นสองนัยยะ จากผลการสังเคราะห์พบว่าประเด็นอุปมาจากงานวิจัยเรื่องที่ 3 กับงานวิจัยเรื่องที่ 7 สอดคล้องกัน แต่มีแนวโน้มขัดแย้งกับประเด็นอุปมาจากงานวิจัยเรื่องที่ 1 และงานวิจัยเรื่องที่ 5 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสร้างประเด็นอุปมาสรุปขึ้นมาใหม่ซึ่งในที่นี้ คือ “ทัศนะของผู้บริหารและครูต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา” เป็นทัศนะด้านบวกและด้านลบของผู้บริหารและครูต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการแปลความหมายเชิงหักล้าง

ประเด็นอุปมาจาก				สรุปประเด็นอุปมา
งานวิจัยเรื่องที่ 1	งานวิจัยเรื่องที่ 3	งานวิจัยเรื่องที่ 5	งานวิจัยเรื่องที่ 7	
“แม้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามปัญหา ก็ไม่มีคนใดแสดงความคิดเห็น”	“อย่างเวลาในชุมชนมีงานอะไร เราก็จะไปช่วยงาน ไปร่วมงานในฐานะตัวแทนของโรงเรียน”	“ชาวบ้านไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม”	“ร่วมงานพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น แม้ไม่มีบัตรเชิญ เป็นการบอกปากเปล่า”	ทัศนะของผู้บริหารและครูต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

ลักษณะที่ 3 วิธีการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง

วิธีการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้งเป็นการแปลความหมายจากประเด็นอุปมาเพื่อหาสาเหตุของผลการแปลความหมายเชิงหักล้างและผลของการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา โดยศึกษาหาสาเหตุที่สมเหตุสมผล มีประเด็นอุปมารับรองเฉพาะด้านทัศนะของผู้บริหารและครูในทางลบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา แสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการแปลความหมายเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง

ประเด็นอุปมาจาก		สรุปประเด็นอุปมา
งานวิจัยเรื่องที่ 1	งานวิจัยเรื่องที่ 5	
“ทำให้ครูควบคุมชั้นเรียนไม่ได้” “ทำให้ครูรู้สึกว่ามีอิสระ”	“ชาวบ้านมีความรู้” “ชาวบ้านขาดการเรียนรู้และพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับโรงเรียน”	สาเหตุที่ผู้ปกครองและชุมชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพราะ - ทำให้ครูควบคุมชั้นเรียนไม่ได้ - ทำให้ครูรู้สึกว่ามีอิสระ - ชาวบ้านมีความรู้ - ชาวบ้านขาดการเรียนรู้และพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับโรงเรียน

โดยสรุป วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ คือ การวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิธาน ซึ่งเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ทำให้ได้ข้อค้นพบที่มีความลึกซึ้งมากกว่าที่ได้รับจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง เป็นวิธีการสังเคราะห์ที่เน้นความสำคัญของการสร้างประเด็นอุปมา และการแปลความหมาย 3 ลักษณะ คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา การแปลความหมายเชิงหักล้าง และการแปลความหมายเพื่อเสนอประเด็นโต้แย้ง

2. ขั้นตอนของกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน

โดยทั่วไปขั้นตอนการวิจัยจะแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน สำหรับขั้นตอนของกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานมีความแตกต่างจากการวิจัยโดยทั่วไป โดยแบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ (Noblit and Hare, 1988 อ้างถึงใน บุปผา เมฆศรีทองคำ, 2547)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเริ่มต้น เริ่มจากระบุปัญหาวิจัย ศึกษาและสร้างกรอบแนวคิด เป็นการกำหนดสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา หรือปัญหาวิจัยที่ต้องการค้นหาคำตอบที่มุ่งตั้งคำถาม “อย่างไร” หรือ “ทำไม” ดังนั้น ปัญหาวิจัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาจึงควรเป็นการค้นพบสิ่งที่มีคุณค่าที่จะนำมาสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตัดสินใจเลือกงานวิจัยมาสังเคราะห์ โดยพิจารณาเลือกงานวิจัยที่มีคุณค่า มีประเด็นที่น่าสนใจเหมาะกับการตีความ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัยเพื่อทำความเข้าใจ โดยการอ่านซ้ำ ๆ ในงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียดของเนื้อหาสาระจากการวิจัยเหล่านั้นโดยที่ไม่ต้องมีการตีความ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นกำหนดกรอบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยการสร้างกรอบแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยจับประเด็นหลัก ประโยค คำ วลี แนวคิด วิธีการ และผลการวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่องมาเทียบเคียงกันเพื่อหาความหมายที่เปรียบเทียบกันได้

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตีความหมาย เชื่อมโยง และเปรียบเทียบระหว่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์โดยนำแนวคิด จากงานวิจัยเรื่องหนึ่งไปใช้กับงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่ง และนำผลที่ได้รับ มาทำการแปลความหมายเทียบเคียงกันระหว่างงานวิจัยตามกรอบแนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัยโดยทำการแปลความหมายใน 3 ลักษณะ คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา โดยจะใช้ในกรณีที่ผลการวิจัยสอดคล้องกัน การแปลความหมายเชิงหักล้างในกรณีที่ผลการผลการวิจัยขัดแย้งกัน และการแปลความหมายเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ใช้ในกรณีที่มีการแปลความหมาย 2 แบบข้างต้น

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นสังเคราะห์ความหมาย โดยการนำผลการแปลความหมายเทียบเคียงกันมาทำการสังเคราะห์ในลักษณะของการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ซึ่งจะช่วยให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นภาพรวมของงานวิจัยทุกเรื่อง รวมทั้งได้สาระว่าเหตุปัจจัยใดทำให้ผลการวิจัยแต่ละเรื่องมีลักษณะต่างกัน

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นสรุปและรายงานผลการสังเคราะห์ เป็นขั้นตอนของการสรุปและเขียนรายงานการวิจัย

โดยสรุปขั้นตอนของกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน มี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย คือ 1) ขั้นเริ่มต้น เริ่มจากระบุปัญหาวิจัย ศึกษาและสร้างกรอบแนวคิด 2) ขั้นตัดสินใจเลือกงานวิจัยมาสังเคราะห์ 3) ขั้นอ่านงานวิจัยเพื่อทำความเข้าใจ 4) ขั้นกำหนดกรอบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัย 5) ขั้นตีความหมาย เชื่อมโยง และเปรียบเทียบ 6) ขั้นสังเคราะห์ความหมาย และ 7) ขั้นสรุปและรายงานผลการสังเคราะห์

จากการนำเสนอแนวคิดและวิธีการข้างต้น ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าในอนาคตอันใกล้จะมีผลงานวิจัยที่เกิดจากการสังเคราะห์รายงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเมื่อเวลานั้นมาถึงเราอาจจะได้ข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่เป็นองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการที่มีความลุ่มลึกและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เห็นภาพของการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้เขียนได้นำเสนอแผนภาพเพื่อประกอบความเข้าใจได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่

รายการอ้างอิง

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์อภิมาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ. (2547). การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา อภิมานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2557). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย. ใน “นานาสาระ บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. กรุงเทพมหานคร: เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด, หน้า 55-67.
- Britten, N., and others. (2014). Using meta ethnography to synthesis qualitative research: a worked example. Retrieved on 5th July, 2014, from <http://hsr.sagepub.com/content/7/4/209.short>
- Glass, G.V., McGaw, B. and Smith, M.L. (1981). Meta- Analysis in Social Research. Beverly Hills: Sage.
- Light, R.J. and Pillemer, D.B. (1984). Summing Up: The Science of Reviewing Research. Massachusetts: Harvard University Press.
- Mullen, B. (1989). Advanced Basic Meta-Analysis. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Noblit, G.W. and Hare, R.D. (1988). Meta-ethnography: Synthesizing Qualitative Studies. Newbury Park: Sage.
- Wyatt, C., Harper, B., and Weatherhead, S. (2013). The experience of group mindfulness-based interventions for individuals with mental health difficulties: A meta-synthesis. Retrieved on 5th July, 2014, from <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10503307.2013.864788#.U7eDqv05McB>